

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av telemarknadslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att telemarknadslagen skall ändras. Målet är att främja en spridning av snabba dataöverföringsnät och en utveckling av informationssamhällstjänster. Enligt förslaget skall ägare till så kallade tredje generationens mobiltelenät få rätt till roaming i GSM-nät på de villkor som Teleförvaltningscentralen bestämmer i enlighet med lagen. Teleföretag åläggs en skyldighet att hyra ut ledig förmedlingskapacitet i abonnentförbindelserna i de nuvarande telefonnäten för att flera parallella tjänster skall möjliggöras. Även teleföretagens konkurrenser, t.ex. Internetleverantörer, som kan erbjuda användarna en snabb parallell digital abonnentförbindelse, har hyresrätt. Den kan t.ex. användas till en fast Internetförbindelse och t.o.m. till att överföra tv-bilden. Uthyr-

ningsskyldigheten skall enligt förslaget under vissa förutsättningar även gälla teleföretagens utrustningsutrymmen.

De föreslagna ändringarna uppskattas påskynda spridningen av konkurrerande tredje generationens mobiltelenät i hela landet efter det att byggandet av dem inleds under 2001 och 2002. Möjligheten till parallellanvändning av abonnentförbindelser i telefonnätet bedöms öka konkurrensen om utbudet av snabba dataöverföringsförbindelser och sålunda främja deras spridning. Parallellanvändning möjliggör förmånliga fasta Internetförbindelser även för hushåll och andra mindre användare.

Lagen avses träda i kraft ungefär tre månader efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1 Lagstiftning och praxis i Finland	3
Roaming	3
Parallellanvändning av abonnentförbindelse och uthyrning av utrustningutrymmen .	5
2.2 Europeiska gemenskapens lagstiftning	5
2.3 Lagstiftningen i utlandet	6
2.4 Bedömning av nuläget	7
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7
4. Propositionens verkningar	8
4.1 Verkningar på utvecklingen i informationssamhället och nationalekonomin	8
4.2 Verkningar på företagens och konsumenternas ställning	8
4.3 Verkningar i fråga om organisation och personal	9
4.4 Miljökonsekvenser	9
5. Beredningen av propositionen	10
DETALJMOTIVERING	11
1. Lagförslag	11
2. Närmare bestämmelser	16
3. Ikraftträdande	16
4. Lagstiftningsordning	16
LAGFÖRSLAG	17
Bilaga	
Parallelltext	20

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Telenätens förmedlingskapacitet ökar snabbt. Bredbandig dataöverföring möjliggör en mångsidig tvåvägskommunikation. Genom den nya tekniken kan man utom tal bl.a. överföra rörliga bilder och erbjuda andra nya tjänster via de traditionella telenäten. Tekniker som används till snabb dataöverföring konkurrerar sinsemellan. Nya teknologier som används till bredbandig dataöverföring är de s.k. tredje generationens mobil-telenät, teknologin för digital abonnentledning och digital televisionsteknologi. Även nät som byggts för kabeltelevsionsverksamhet kan med hjälp av särskilda kabelmodem användas till bredbandig dataöverföring.

I Finland beviljades världens första koncessioner för *tredje generationens mobil-telenät* våren 1999. Dessa nät har en förmedlingskapacitet på upp till 2 Mbit/s. Det finns flera standarder för tredje generationens mobiltelenät som godkänts av Internationella teleunionen ITU. En europeisk standard som bygger på de tekniska egenskaperna i ett GSM-nät är UMTS (Universal Mobile Telecommunications System). Även de nuvarande GSM-nätens förmedlingskapacitet kommer att utvecklas avsevärt innan UMTS tas i bruk. Den stora fördelen med mobiltelenäten jämfört med de konkurrerande näten är tjänsternas rörlighet.

Även tekniken i det fasta telefonnätet utvecklas. Den nya *teknologin för digital abonnentförbindelse* (xDSL, digital subscriber line) gör det möjligt att använda en abonnentledning i telefonnätet både till överföring av de traditionella tjänsterna och till snabb dataöverföring. Med hjälp av DSL-teknologin kan en abonnentförbindelse samtidigt användas till dataöverföring och traditionella tjänster som t.ex. samtal. Redan nu har man tagit i bruk den asymmetriska digitala abonnentförbindelsen ADSL. När man via en normal telefonabonnentförbindelse kan föra över data med en hastighet på 56 kbit/s och via en ISDN-förbindelse med 128 kbit/s, är överföringshastigheten så hög som 2 Mbit/s med ADSL-tekniken. Den höga överföringshastigheten gör det möjligt att t.ex. överföra tv-bilden via en abonnentledning. Användningen av en abonnentledning till dataöverföring utgör inget hinder för att den samtidigt även används till telefonför-

bindelse. I praktiken innebär detta att konsumenterna till en fast månadsavgift kan få t.ex. en fast Internetförbindelse som är hela tiden öppen.

Digitala televisionssändningar torde inledas i Finland 2001. I det digitala televisionsnätet kan utom programmen erbjudas även teletjänster. Näten har en mycket god förmedlingskapacitet. Det digitala televisionsnätet ovan jord förmedlar data med en hastighet som överstiger 22 Mbit/s, men överföringshastigheten påverkas i hög grad av hur många som samtidigt använder nätet. Tv-apparater finns i nästan varje hushåll och konsumenterna är vana vid att använda televisionstjänster. Å andra sidan möjliggör inte det digitala televisionsnätet ensamt tvåvägskommunikation utan tjänsten måste kompletteras med andra teletjänster.

Även i *kabeltelevsionsnäten* kan man erbjuda snabb dataöverföring med hjälp av kabelmodem. Tjänsten gör det möjligt för konsumenten att till relativt förmånliga kostnader överföra data med en hastighet på i praktiken ungefär 1 Mbit/s. Användningen av kabelmodem begränsas dock av att dataöverföringen går i endast den ena riktningen i kabeltelevsionsnätet även om näten småningom har iståndsatts för tvåvägskommunikation. En annan, mer avgörande begränsning är den låga nivån på dataförmedlingskapaciteten i de gamla inomhusnäten i husbolag.

Finlands erfarenheter visar att de bästa och förmånligaste teletjänsterna tillförsäkras konsumenterna genom konkurrens. Den offentliga makten skall sörja för att det finns en gynnsam reglering av utbudet av tjänster. Den gör det möjligt för näringslivet att utveckla högklassiga och förmånliga sinsemellan konkurrerande tjänster. Vikten av en gynnsam reglering betonas eftersom den nya teknologin erbjuder alternativa kanaler för förmedling av informationssamhällstjänster till användarna.

2. Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis i Finland

Roaming

De analoga mobiltelenäten betraktas som den första generationen inom mobiltelekom-

munikationen. De är t.ex. NMT-näten (*Nordisk Mobiltelefon*), som i Finland är två till antalet (telenät enligt standarderna NMT 450 och NMT 900). Andra generationens mobil-telenät är digitala och erbjuder bättre möjligheter till mångsidiga tjänster. I Finland är andra generationens mobiltelenät digitala mobiltelenät enligt GSM-standard (*Global System for Mobile Telecommunications*) som fungerar både på frekvensområde 900 och 1800 MHz. Koncessioner för konkurrerande GSM 900-nät beviljades 1990 i Finland och för de första GSM 1800- eller DCS-näten 1995. Det finns tills vidare inga tredje generationens mobiltelenät men enligt bedömningar kommer utbudet av sådana i gång under 2001 och 2002. Sonera Abp har riksomfattande koncession för telenättjänster både i GSM 900- och GSM 1800-nät. Oy Radiolinja Ab har motsvarande koncession i hela landet med undantag av i landskapet Åland och Ålands Mobiltelefon Ab har koncession för telenättjänster i båda näten i landskapet Åland. Telia Mobile AB:s filial i Finland har rätt att tillhandahålla telenättjänster i ett telenät enligt standarden GSM 1800 i hela landet utom i landskapet Åland. Sammanlagt har beviljats 38 regionala koncessioner för GSM 1800-verksamhet. Koncessionshavarna är regionala teleföretag som hör till Finnet-bolagen.

I Finland fick Oy Radiolinja Ab och Sonera Abp 1999 koncession för tredje generationens mobiltelenät i hela landet, Finska 3G Ab och Telia Mobile AB:s filial i Finland i hela landet med undantag av i landskapet Åland samt Tele Europe AB och Ålands Mobiltelefon Ab i landskapet Åland.

Ett teleföretag som tillhandahåller mobilteletjänster kan bygga och äga det mobiltelenät som det själv behöver. För att tillhandahålla telenättjänster i ett mobiltelenät behöver företaget koncession enligt telemarknadslagen (396/1997). I koncessionerna har teleföretagen inte ålagts någon geografisk skyldighet att bygga ett nät och inte heller någon tidtabell för byggandet. Identifieringen av en abonnent bygger i mobilteletjänster på ett kort som placeras i terminalen (ett s.k. SIM-kort, subscriber identity module), som abonnenten får när han ingår anslutningsavtal.

Mobilteletjänster kan även erbjudas i ett annat teleföretags mobiltelenät på tre olika sätt. För det första kan ett teletjänstföretag ingå ett serviceoperatörsavtal med ett tele-

nätföretag, varvid villkoren och priserna i avtalet regleras i telemarknadslagen. På basis av ett sådant avtal använder teletjänstföretaget telenätföretagets nät och kan inte utnyttja ett eget regionalt nät som det eventuellt äger eller sina egna SIM-kort. I serviceoperatörsavtalet grundar sig teletjänstföretagets affärsverksamhet i huvudsak på de tjänster som telenätföretaget erbjuder, även om teleföretaget åtminstone i begränsad utsträckning kan erbjuda även sina egna tjänster. Sådana serviceoperatörsavtal har som ett resultat av kommersiella förhandlingar ingåtts om användningen av både Oy Radiolinja Ab:s och Sonera Abp:s nät.

För det andra kan ett teletjänstföretag använda sitt eget hemmaregister (Home Location Register, HLR) i stället för telenätföretagets hemmaregister. Ett sådant företag kallas ofta även för virtuell mobilteleoperatör. Då är teletjänstföretagets möjligheter att erbjuda slutanvändarna sina egna tjänster mångsidigare än en serviceoperatör. Förhandlingar om en sådan här avtalstyp har förts mellan teleföretagen men tills vidare har inga avtal ingåtts.

För det tredje kan ett teleföretag använda sitt eget telenät inom dess täckningsområde och hyra rätt att använda ett annat teleföretags nät någon annanstans. Detta är möjligt om teleföretaget ingår ett avtal om roaming med det andra telenätföretaget. Roaming innebär att teleföretagets kunder kan använda två eller flera telenätföretags mobiltelenät. Roaming t.ex. i det riksomfattande mobiltelenätet gör det möjligt för teleföretaget att erbjuda riksomfattande tjänster även om teleföretaget självt endast har ett regionalt mobiltelenät. Utmärkande för roaming är även att det sker med det teleföretags SIM-kort som ingått ett anslutningsavtal med kunden.

Mellan teleföretag i olika länder har man av tradition ingått kommersiella avtal om roaming redan sedan första generationens mobiltelenät. Finländska mobilteleföretag har för närvarande i kraft hundratals avtal om internationell roaming. Med nationell roaming avses en situation då telenätföretagens koncessionsområden överlappar varandra. Kraven på nationell roaming har ökat efter det att koncessioner för GSM 1800-nät beviljats vid sidan om riksomfattande koncessioner för GSM 900-nät. Med s.k. tvåfrekvenstelefoner är det möjligt att utöva telekommunikation i båda näten för dessa olika

frekvensområden.

Roaming är inte sådan förbindelsestrafik som avses i telemarknadslagen och ordnandet av roaming regleras inte heller i övrigt i telemarknadslagstiftningen. Teleföretagen har sinsemellan kunnat komma överens om roaming. I praktiken har man tills vidare inte nått något avtal om nationell roaming. Eftersom det i Finland finns två riksomfattande GSM 900-nät, har roaming mellan GSM 900- och GSM 1800-nät varit en konkurrenspolitisk fråga. Därför har man inte funnit det ändamålsenligt att genom telelagstiftningen bestämma att roaming är obligatorisk. Även lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992) gäller affärsförhållandena mellan teleföretagen. Det förfarande som telenätföretag som tillhandahåller GSM-nät har iakttagit i roamingförhandlingarna har varit föremål för både Teleförvaltningscentralens och konkurrensmyndigheternas undersökningar.

Parallellanvändning av abonnentförbindelse och uthyrning av utrustningsutrymmen

I Finland gäller en sällsynt omfattande skyldighet att upplåta abonnentförbindelser. Med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten telemarknadslagen har användaren rätt att av telenätföretagen inom gränserna för det allmänna telenätets förmedlingskapacitet hyra abonnentförbindelser och fasta förbindelser mellan punkter som han anvisar i telenätet, om inte trafikministeriet i de fall som avses i lagen bestämmer något annat. Som användare betraktas även ett konkurrerande teleföretag. Hyrorna för abonnentförbindelser regleras på det sätt som avses i lagens 18 §.

I Finland iakttas den s.k. unbundling-principen: ett konkurrerande teleföretag får hyra hela abonnentförbindelsen och inte endast dess förmedlingskapacitet. Denna långt drivna hyresprincip iakttas bland Europeiska unionens medlemsstater utom i Finland endast i Nederländerna, Italien, Österrike, Tyskland och Danmark.

I Finlands lagstiftning åläggs inte ett teleföretag som äger en abonnentförbindelse att tillåta att en konkurrent hyr ledigt frekvensband i abonnentförbindelsen för att tillhandahålla egna tjänster parallellt med teleföretagets tjänster. Ett företag som konkurrerar med parallellanvändning förbättrar tekniskt abonnentförbindelsens förmedlingskapacitet så, att tjänsterna i en digital abonnentförbin-

delse kan genomföras. Likaså åläggs inte ett teleföretag i ett fast telenät i finländsk lagstiftning att anvisa sin konkurrent behövliga utrustningsutrymmen, där han kan placera sin utrustning.

2.2 Europeiska gemenskapens lagstiftning

I Europeiska unionen finns ingen gällande lagstiftning om roaming eller uthyrning av förmedlingskapaciteten i en abonnentförbindelse i ett fast telenät på det sätt som föreslås i propositionen.

Inom Europeiska unionen förs livliga diskussioner om obligatorisk roaming när tredje generationens mobiltelenät kommer ut på marknaden. I ett meddelande den 10 november 1999 från Europeiska gemenskapernas kommission "Mot ett nytt regelverk för infrastruktur för elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster: 1999 års kommunikationsöversyn" (KOM(1999) 539 slutlig) lyfts frågan om ordnande av obligatorisk roaming fram och fler bestämmelser om saken är att vänta i samband med totalreformen av telelagstiftningen inom Europeiska unionen. Roaming från tredje generationens mobiltelenät till GSM-nät kan komma att bli obligatorisk inom Europeiska gemenskapen. Det är i varje fall alldeles uppenbart att gemenskapens lagstiftning inte heller i framtiden kommer att utgöra något hinder för bestämmelser som gör roaming obligatorisk på nationell nivå.

Likaså diskuteras uthyrning och parallellanvändning av digitala abonnentförbindelser i samband med reformen av Europeiska gemenskapens telelagstiftning. Enligt riktlinjerna i ovan nämnda meddelande kommer skyldigheten att hyra ut abonnentförbindelser att skärpas. Kommissionen håller som bäst på med att förbereda en rekommendation om att lokalnät öppnas för konkurrens redan före totalreformen av telelagstiftningen. Enligt rekommendationen skall medlemsländerna före utgången av 2000 ålägga teleföretagen att hyra ut sina abonnentförbindelser inklusive parallellanvändning av abonnentledningar och sambruk av utrustningsutrymmen. Skyldigheten gäller sådana teleföretag i ett fast lokalnät som har ett betydande inflytande på marknaden. Kommissionens positiva inställning till saken framgick även i samband med behandlingen av fusionen mellan svenska Telia AB och norska Tele-nor AS 1999. Som ett villkor för ett konkur-

rensrättsligt godkännande av fusionen förutsatte kommissionen att bolagen skulle förbinda sig att tillåta uthyrning av både abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen. I förbindelsen ålades bolagen även en skyldighet att bygga ut abonnentförbindelser och utrustningsutrymmen för hyrestagaren.

2.3 Lagstiftningen i utlandet

Obligatorisk roaming mellan GSM-nät har ordnats endast i några få länder, i Europa endast i *Danmark, Norge och Island*. I *Italien* hade det första företaget i landet som tillhandahöll tjänster i ett GSM-nät under 1996 och 1997 en på ett myndighetsbeslut baserad tidsbestämd skyldighet att tillhandahålla nationell roaming för det teleföretag som fått den andra GSM-koncessionen. De övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen har inga bestämmelser om obligatorisk roaming.

I *Sverige* håller man som bäst på att behandla regeringens förslag till en ändring i telelagen, genom vilken obligatorisk roaming verkställs. Avsikten är att lagändringen skall träda i kraft den 1 juli 2000. Enligt förslaget skall skyldigheten att tillhandahålla nationell roaming gälla alla mobiltelefonföretag som har haft koncession minst fem år. Alla nya koncessionshavare för mobiltelefonföretag skall ha rätt till nationell roaming på andra områden än de där koncessionshavarna har eget nät. Roaming skall enligt förslaget vara i kraft sju år. Priset och andra villkor skall i första hand beslutas på kommersiella grunder. De bör dock vara rättvisa och icke-diskriminerande. Tillsynsmyndigheten skall av särskilda skäl ha rätt att ingripa i avtalens innehåll. Roaming täcker både taltjänster och andra tjänster som allmänt tillhandahålls i mobiltelenät.

Nationell roaming har i *Norge* förverkligats med ett villkor som fogats till koncessionen för GSM 1800-nätet. Enligt villkoret har teleföretaget sedan nätet uppnått en viss geografisk täckning rätt till roaming i båda riksomfattande GSM 900-näten. Koncessionsvillkoret har tills vidare inte tillämpats.

Nationell roaming från GSM 1800-nät till GSM 900-nät har varit obligatorisk i *Danmark* sedan 1997, då de första GSM 1800-näten togs i bruk. Avtal om nationell roaming måste ingås på kommersiella och icke-diskriminerande villkor. Samma reglering gäller även roaming mellan andra och tredje

generationens mobiltelenät. I *Danmark* bereds som bäst en lagändring genom vilken nationell roaming blir verksamhet som lyder under bestämmelserna om sammankoppling. Avsikten är dock inte att villkoren för roaming skall ändras. Genom ändringen får även virtuella mobiltelefonföretag rätt till nationell roaming.

I *Island* trädde i början av 2000 i kraft en ny telelag, där även nationell roaming regleras. Enligt lagen skall teleföretag med offentliga mobiltelefonföretag på ställen där det på grund av investeringens natur eller omfattning är omöjligt eller särskilt svårt att installera och underhålla en basstation för ett mobiltelenät ha access till ett annat teleföretags mobiltelenät. Om teleföretagen inte når avtal om villkoren, har myndigheten rätt att besluta under vilka villkor nationell roaming skall verkställas. Företag som ansöker om nationell roaming skall själva äga ett allmänt mobiltelenät. Avgiften är normal kundtaxa minskad med tjänster som det uthyrande teleföretaget inte tillhandahåller.

Roaming från UMTS-nät till GSM-nät granskas i flera länder som en fråga med andra utgångspunkter än roaming mellan GSM-nät. Först presenterades den reglerande myndighetens villkor för obligatorisk roaming mellan dessa nät i *Förenade konungariket*. Där ställs dock stränga villkor för roaming för att investeringar i nät inte skall göras olönsamma. Villkoren för obligatorisk roaming motsvarar mycket långt de bestämmelser som föreslås. I *Förenade konungariket* ställs villkoren av den nationella teleregleringsmyndigheten OFTEL. Avsikten är att man skall auktionera ut en UMTS-koncession till ett annat företag än teleföretag som idkar mobilelekt kommunikation i GSM-nät. Ett nytt teleföretag får kräva obligatorisk roaming i ett GSM-nät. Enligt de planerade villkoren för UMTS-koncessioner skall alla teleföretag före utgången av 2007 bygga ett nät som täcker 80 % av landets befolkning. Innan roaming enligt bestämmelserna blir obligatorisk skall parterna försöka få till stånd ett kommersiellt avtal om saken. Ett nytt teleföretag kan söka myndighetens avgörande i en tvist med endast ett telenätföretag som äger ett GSM-nät. Myndigheten ställer mycket stränga villkor för roaming. Ett teleföretag får sedan de övriga förutsättningarna uppfyllts rätt till obligatorisk roaming först när det täcker minst 20 % av invånarna. Obligatorisk roaming upphör den

31 december 2009.

I *Spanien* har koncessionsvillkoren för tredje generationens mobiltelenät offentliggjorts. De innehåller obligatorisk roaming i andra generationens nät under vissa villkor. T.ex. skyldigheten att tillhandahålla obligatorisk roaming gäller endast sådana GSM-företag som får koncession även för tredje generationens mobiltelenät.

I Europeiska unionens medlemsstater har inte meddelats några bestämmelser om tillåtande av parallellanvändning av abonnentförbindelser och uthyrning av utrustningsutrymmen till telenätföretagets konkurrenter. I *USA* har under hösten 1999 trätt i kraft en bestämmelse enligt vilken telenätföretag skall hyra ut de övre frekvenserna i abonnentförbindelser för parallellanvändning till konkurrerande teleföretag som erbjuder xDSL-tjänster. Samtidigt har teleföretagen ålagts att tillåta sambruk av utrustningsutrymmen. Den nationella teleförvaltningsmyndigheten i *Sverige* har för ministeriet föreslagit en lagändring genom vilken en skyldighet att hyra ut abonnentledningar fogas till telelagen. Uthyrningsskyldigheten gäller enligt förslaget inte uthyrning av en abonnentlednings förmedlingskapacitet för parallellanvändning. Teleföretagen skall även till ett kostnadsbaserat pris hyra ut sina utrustningsutrymmen för sambruk. Ett avtal om uthyrning av utrustningsutrymmen skall i första hand vara kommersiellt men om avtal inte nås, kan teleförvaltningsmyndigheten bestämma om saken förutsatt att utrustningsutrymmena inte behövs för ägarens eget eller framtida bruk. Enligt planerna träder lagändringen i kraft i början av 2001.

2.4 Bedömning av nuläget

Av konkurrenspolitiska skäl är det inte nödvändigt att allmänt reglera nationell roaming genom telemarknadslagstiftningen utan lagen om konkurrensbegränsningar lämpar sig för detta. Däremot behövs mer reglering för att säkerställa en så snabb spridning av tredje generationens mobiltelenät som möjligt.

När tredje generationens mobiltelenät tas i bruk kommer GSM-nätens dataöverföringshastighet att vara över 300 kbit/s. Medan de nya näten kommer ut på marknaden och näten är regionalt begränsade kan GSM-näten utnyttjas för tillhandahållande av tjänster i synnerhet där tredje generationens mobiltele-

nät inte har täckning. Då får t.ex. en kund i ett UMTS-nät åtminstone en del av sina tjänster överallt inom GSM-nätets täckningsområde även om tjänsterna optimalt skulle vara i bruk endast där UMTS-nätet är i bruk.

Nya företagare har inga nämnvärda möjligheter att komma ut på marknaden om de inte utöver de nya tjänsterna kan erbjuda riksomfattande täckning åtminstone för talöverföringstjänster. När ägare till GSM-nät samtidigt kan erbjuda riksomfattande täckning åtminstone för vissa tjänster, t.ex. talöverföring, skulle konkurrenssituationen vad gäller utbudet av tredje generationens mobiltjänster vara i obalans. Om frivilliga roamingavtal inte ingås, kommer konkurrensen om tredje generationens mobiltjänster att förekomma endast mellan de nuvarande ägarna av GSM-nät.

Hushåll och andra mindre användare betalar för närvarande i allmänhet en minut-taxa för sina Internetförbindelser. Den nya tekniken gör det möjligt att tillhandahålla en fast förbindelse till månadsavgift. Teknologins spridning kan främjas genom att telenätföretag som äger abonnentförbindelser åläggs att tillåta även andra teleföretag att förse en abonnentförbindelse med utrustning som ökar dess förmedlingskapacitet.

Frågan om rätten till roaming i tredje generationens mobiltelenät måste avgöras i brådskande ordning innan företagen fattar investeringsbeslut om byggande av nät. Det är även nödvändigt att snabbt genomföra ett lagprojekt som gäller parallellanvändning av abonnentförbindelser innan marknaden för digitala abonnentledningar blir stor och marknadsandelarna i praktiken har fördelats mellan telenätföretag som äger abonnentledningar.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Målet är att genom propositionen främja en spridning av förmånliga bredbandiga dataöverföringstjänster både i mobiltelekommunikation och fasta nät. Genom detta främjas nätaffärsverksamhet och användningen av förmånliga informationssamhällstjänster. Genom att konkurrensen utökas vid användningen av abonnentledningar är ett särskilt mål att hushåll och mindre användare skall kunna utnyttja förmånliga fasta Internetförbindelser.

Roaming från tredje generationens mobil-telenät till GSM-nät blir när förslaget genomförs obligatorisk under de villkor som Teleförvaltningscentralen bestämmer, om parterna inte når ett kommersiellt avtal om saken. I lagen bestäms mycket detaljerat om villkoren för obligatorisk roaming. Priset på obligatorisk roaming bör i regel bygga på samma tariffer som ligger till grund när telenätföretag fakturerar teletjänstföretag. Om det på grund av roaming är nödvändigt att utöka nätets förmedlingskapacitet, bör telenätets ägare ha rätt till ersättning för detta. Genom villkoren för roaming och prisreglering vill man säkerställa att sinsemellan konkurrerande tredje generationens mobiltelenät breder ut sig i hela landet i enlighet med användarnas behov av telekommunikation.

Ett telenätföretag som har en abonnentförbindelse i telefonnätet blir när förslaget genomförs skyldigt att till sina konkurrenter hyra ut ledig förmedlingskapacitet i telefonabonnentledningen så, att en konkurrent kan förse förbindelsen med teknisk utrustning som förbättrar dess förmedlingskapacitet. Konkurrenterna kan då samtidigt erbjuda de som använder telenätföretagets telefontjänster t.ex. sin egen Internetanslutning. Rätten att hyra abonentledningens förmedlingskapacitet gäller enligt förslaget endast för parallellanvändning, dvs. när telenätföretaget har ett gällande anslutningsavtal med samma slutanvändare i fråga om användningen av den aktuella abonentledningen.

Priset på en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet vid parallellanvändning definieras så, att det utgör högst hälften av priset på hela abonnentförbindelsen. Det är inte motiverat att uppbära ett högre pris, eftersom telenätföretaget trots uthyrningen av förmedlingskapaciteten fortfarande kan använda abonnentförbindelsen till att erbjuda användarna sina egna tjänster och få avgifter enligt anslutningsavtalet för detta.

För att den tekniska utrustningen av abonnentförbindelsen skall lyckas i praktiken, bör ett telenätföretag dessutom hyra ut utrustningsutrymmen till sina konkurrenter. Det är nödvändigt att skyldigheten att hyra ut utrustningsutrymmen också enligt bestämmelserna skall gälla även andra situationer än parallellanvändning för att inte t.ex. Internetleverantörernas möjligheter att välja hur tjänsterna tekniskt skall genomföras skall begränsas. Genom skyldigheten att hyra ut utrustningsutrymmen tryggas även bl.a.

en Internetleverantörs rättighet att använda en abonnentförbindelse och uppehålla sin utrustning i teleföretagets utrymmen även i det fall att abonnenten slutar använda telenätföretagets tjänster via abonnentförbindelsen. Förutsättningen för uthyrningen av utrustningsutrymmen är enligt förslaget dock att utrymmena inte behövs för telenätföretagets eget bruk eller rimliga framtida behov. Telenätföretaget är likaså skyldigt att tillåta auktoriserade teleentreprenörer att utföra nödvändiga installerings-, service- och underhållsarbeten i sina utrustningsutrymmen.

Hyran för utrustningsutrymmen bör vara rättvis och rimlig i proportion till de kostnader som teleföretaget åsamkats.

4. Propositionens verkningar

4.1 Verkningar på utvecklingen i informationssamhället och nationalekonomin

Bestämmelserna om obligatorisk roaming påskyndar spridningen av tredje generationens mobiltelenät och förbättrar möjligheterna att få konkurrerande nät i hela landet eventuellt med undantag av glesbygdsområden. En snabb spridning av näten och en tilltagande konkurrens sänker priserna och förbättrar servicenivån. Därigenom ökar efterfrågan på och utbudet av datanätjänster. En snabb spridning av näten stöder även en balanserad regional utveckling.

Förslagets nationalekonomiska verkningar är positiva, eftersom de påskyndar nätaffärsverksamhet och användningen av informations samhällstjänster. Det är dock omöjligt att bedöma hur stora verkningarna är, eftersom ökningen av nätaffärsverksamheten också är beroende av många andra faktorer.

4.2 Verkningar på företagets och konsumenternas ställning

De bestämmelser som föreslås inverkar på ställningen för de nuvarande ägarna till GSM-nät så, att ägarna inte kan utnyttja sin dominerande ställning som GSM-nätleverantörer i en anbudstävling om tredje generationens mobilteletjänster. Däremot bedöms obligatorisk roaming inte ha någon stor inverkan på den inbördes konkurrensen mellan GSM-näten och telenätföretagets inkomster av GSM-tjänster. Det kan på längre sikt vara

ekonomiskt mera lönsamt att upprätthålla GSM-nät med roaming än utan roaming. Ägare till GSM-nät får även för obligatorisk roaming en lagenlig skälig ersättning i vilken även en skälig affärsvinst bör beaktas.

I tredje generationens mobiltelekoncessioner ingår ett villkor enligt vilket roaming senare kan bestämmas vara obligatorisk. Koncessionshavare har sålunda från första början kunnat förbereda sig på att roaming från tredje generationens mobiltelenät till GSM-nät kommer att ordnas. De investeringar som ägare till GSM-nät gjort i GSM-nät har fört med sig snabbt växande inkomster för dem. För närvarande producerar mobiltelekommunikation anmärkningsvärt stora bidrag för teleföretagen. Villkoren för obligatorisk roaming enligt förslaget garanterar att det inte på grund av roaming skall vara olönsamt för ett GSM-telenätföretag att bygga ett nät. Villkoren säkerställer även en fortsatt nätkonkurrens mellan teleföretagen så, att inte en enda innehavare av koncession för tredje generationens mobiltelenät kan förlita sig enbart på roaming, dvs. mobiltelenät som byggts upp av andra telenätföretag, utan de måste också bygga ett eget nät.

Parallellanvändning av en abonnentförbindelse i det fasta telefonnätet stimulerar konkurrensen om utbudet av Internetanslutningar. Det leder till en sänkning av priserna och en ökning av användningen av datanät-tjänster. Telenätföretag som har abonnentförbindelser i telefonnätet mister sin ensamrätt att utnyttja abonnentförbindelserna till att erbjuda bredbandstjänster för parallellanvändning. Parallellanvändning av en abonnentförbindelse i telefonnätet vore dock inte heller för teleföretag som äger en abonnentförbindelse förbjudet. De får en lagenlig ersättning för uthyrningen och dessutom fortfarande av kunderna i enlighet med anslutningsavtalet fasta avgifter som bygger på användningens omfattning. Sålunda ökar parallellanvändning telenätföretagets inkomster.

I och med skyldigheten att hyra ut utrustningsutrymmen förbättras i synnerhet Internetleverantörernas möjligheter att erbjuda tjänster som konkurrerar med det teleföretag som äger abonnentförbindelsen.

De fördelar som teknikerna för digitala abonnentförbindelser för med sig för hushållen och mindre användare beror på hur tjänsten är prissatt. Tills vidare är priserna

fortfarande så höga att efterfrågan främst förekommer bland företag. Användningen bedöms dock öka snabbt och i takt med det sjunker priserna, i synnerhet om konkurrensen om serviceutbudet är effektiv. I framtiden kommer datorer sannolikt att ha xDSL-modemkort som standardutrustning, vilket ytterligare kommer att sänka kostnaderna.

4.3 Verknningar i fråga om organisation och personal

Propositionen ökar Teleförvaltningscentralens och i viss utsträckning även trafikministeriets uppgifter. Teleförvaltningscentralens arbetsmängd ökar med 1 - 2 årsverken. Teleförvaltningscentralen täcker utgifterna med sina inkomster och propositionen har sålunda inga omedelbara statsekonomiska verkningar.

4.4 Miljökonsekvenser

Förslagets omedelbara miljökonsekvenser är positiva men få. Bestämmelserna om obligatorisk roaming ökar inte behovet av att bygga radiomaster. Behovet av att bygga master kommer däremot att minska i sådana glesbygdsområden i norra och östra Finland där rätten till obligatorisk roaming enligt förslaget skall vara permanent. Förslaget påverkar inte sambruket av master, vilket regleras i 8 § telemarknadslagen och i markanvändnings- och byggförordning (895/1999), som trädde i kraft den 1 januari 2000. Dessa bestämmelser tros minska byggandet av obehövliga radiomaster. De bestämmelser som nu föreslås främjar möjligheten att använda tredje generationens mobilteleapparater även på ett område där det ännu inte finns något tredje generationens mobiltelenät. De indirekta miljökonsekvenser som följer därav är positiva, eftersom behovet att skaffa och parallellt använda mobilteleapparater från flera generationer minskar.

Parallellanvändning av en digital abonnentförbindelse effektiviserar användningen av telefonnätet och minskar även i viss utsträckning behovet av att bygga parallella nät. Sambruket av utrustningsutrymmen minskar också behovet av att bygga nya utrymmen.

Förslaget främjar användningen av informationssamhällstjänster. Miljökonsekvenser-

na är svåra att bedöma. Konsekvenserna bedöms dock vara positiva.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid trafikministeriet. Utlåtanden om propositionen har begärts från Alma Media Abp, Finnet-förbundet rf, Helsingfors handelskammare, Helsinki Media Oy, Internetleverantörer, handels- och industriministeriet, Centralhandelskammaren, Konkurrensverket, Konsumentverket, Oy L M Ericsson Ab, Nokia Mobiltelefoner Ab, Nokia Networks Oy, justitieministeriet, huvudstaben, Siemens Oy, inrikesministeriet, Talentum Abp, Teleförvaltningscentralen, teleföretag, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto-Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund ry och Yleisradio Oy. Propositionen har också funnits utsatt på trafikministeriets webbsidor.

I utlåtandena understöds allmänt förslagets konkurrensbefrämjande mål, en spridning av snabba dataöverföringsnät och utvecklande av informationssamhällstjänster. I utlåtandena uppmärksammas bl.a. behovet av att precisera gränserna för myndigheternas prövningsrätt i beslutsfattande som gäller roaming och ett teleföretags kostnadsbaserade prissättning vid parallellanvändning av abonnentförbindelser. Utgående från utlåtandena har man under diskussioner med intressegrupperna gjort ett stort antal ändringar i lagförslaget. Dessutom har trafikministeriet för beredningen av regeringens proposition låtit utföra en utredning av hur nationell roaming och parallellanvändning av abonnentförbindelser regleras i vissa andra länder.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

4 §. *Definitioner.* Enligt 17 a-punkten som föreslås bli fogad till paragrafen avses med roaming en situation där ett telenätföretag tillhandahåller ett annat telenätföretag mobiltelenättjänster för dess användare. Enligt definitionen är det fråga om roaming när båda telenätföretagen har koncession för samma geografiska område. Sålunda är det i en situation då ett mobiltelefonföretag med ett annat telenätföretags hjälp tillhandahåller telenättjänster på ett område där företaget inte har koncession inte fråga om sådan roaming som avses i lagen. Sådan verksamhet kommer även i fortsättningen att vara beroende av frivilliga avtal. Även internationell roaming är verksamhet som hamnar utanför tillämpningsområdet för lagen.

8 §. *Teleföretagets skyldigheter.* I 2 mom. 6 punkten åläggs teleföretag en skyldighet att sörja för faktureringen av tjänster samt till ett annat teleföretag lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för faktureringen av användarna för ordnande av faktureringen. I bestämmelsen görs en lagteknisk ändring på grund av att 2 mom. blir 5 mom. i samband med de ändringar som föreslås i 15 §.

9 a - 9 c §. *Skyldighet att förhandla om roaming.* *Förutsättningar för obligatorisk roaming. Beslut om obligatorisk roaming och beslutsvillkoren.* Ett telenätföretag skall ha rätt att kräva att ett telenätföretag som har ett betydande marknadsinflytande och tillhandahåller ett GSM-nät förhandlar om roaming enligt definitionen i 4 § endast inom det verksamhetsområde som definierats för det egna tredje generationens mobiltelefonnät. Nät som ägs av andra teleföretag än sådana som har ett betydande marknadsinflytande anses inte ha tillräcklig förmedlingskapacitet för att de skall kunna ta emot den ökande kommunikation som följer på roaming. Skyldigheten enligt förslaget gäller inte inbördes förhandlingar om roaming mellan GSM-nätleverantörer. I paragrafen avses med GSM-standard mobiltelefonnät enligt både GSM 900- och GSM 1800-standard. Med tredje generationens mobiltelefonnät avses alla telenät enligt den IMT 2000-standard som godkänts av Internationella teleunionen.

Enligt 9 b § som föreslås bli fogad till

lagen kan ett teleföretag som begär roaming föra ett ärende som gäller roaming till Teleförvaltningscentralen för avgörande. Teleförvaltningscentralen skall bestämma att roaming är obligatorisk om tre förutsättningar uppfylls. Det telenätföretag som begär åtgärder skall för det första visa att resultatlösa förhandlingar har förts i sex månader. På grund av den snabba utvecklingen på kommunikationsmarknaden är det inte ändamålsenligt att reservera längre tid än sex månader för förhandlingar mellan parterna. Å andra sidan bedöms denna tid räcka till för att ett kommersiellt avgörande skall kunna nås, eftersom man i förhandlingarna delvis kan stöda sig på etablerad internationell roamingstandard.

Med stöd av 1 mom. 2 punkten i den 9 b § som föreslås bli fogad till lagen kan ett teleföretag inte använda sin roamingrätt i en situation där det egna nätets förmedlingskapacitet inte räcker till för användarnas kommunikation, dvs. för s.k. trafiköverflöd. Det förhindras genom att obligatorisk roaming förhindras på ett område där det företag som begär roaming har ett eget digitalt mobiltelefonnät. Nätets täckning kontrolleras vid behov basstationsvis av Teleförvaltningscentralen. Ett teleföretag som begär roaming måste alltså bygga in tillräcklig förmedlingskapacitet i sitt eget nät för de egna kundernas kommunikationsbehov. Även när teleföretaget redan har en avtalsbaserad rätt till roaming från ett tredje generationens mobiltelefonnät till ett GSM-nät på något område, kan roaming till något tredje telenätföretags GSM-nät inte bestämmas vara obligatorisk. Teleförvaltningscentralen kan med stöd av 9 b § 1 mom. 2 punkten ta in ett villkor i sitt beslut om roaming, enligt vilket rätten till obligatorisk roaming upphör på ett område där det teleföretag som begär roaming avtalar om sådan roaming till något annat teleföretags mobiltelefonnät. Om avtal om roaming har nåtts på kommersiella grunder, är det i detta fall inte skäligt för ägaren till GSM-nätet att roaming är obligatorisk. Däremot hindrar ett serviceoperatörsavtal eller ett avtal mellan teleföretag om roaming endast mellan GSM-nät inte företaget att begära obligatorisk roaming.

Den tredje förutsättningen för obligatorisk roaming är att det telenätföretag som

begär roaming har inlett byggandet av ett eget mobiltelenät. Med stöd av 9 b § 1 mom. 3 punkten är det möjligt för ett telenätföretag som tillhandahåller telenättjänster i ett tredje generationens mobiltelenät att genomföra obligatorisk roaming först när minst 20 % av invånarna inom det verksamhetsområde som definieras i teleföretagets koncession är permanent bosatt inom det egna mobiltelenätets täckningsområde. Kravet på att nätet skall ha en täckning på 20 % av befolkningen i verksamhetsområdet innebär stora investeringar för ett nytt mobiltelefonföretag och därför kan det anses vara ett tillräckligt bevis på att företaget förbundit sig att bygga ett eget nät och inleda kommersiell verksamhet. Ett ännu större täckningskrav kan leda till att möjligheterna att effektivt konkurrera på marknaden försämrats för ett telenätföretag som erbjuder tredje generationens mobiltelenättjänster utan eget riksomfattande GSM-nät, eftersom dess serviceutbud kan fördröjas och det urval av tjänster som tillhandahålls användarna är mindre. Teleförvaltningscentralen bedömer vid behov nätets täckning. Ett telenätföretag som kräver roaming kan med stöd av 9 b § 2 mom. begära obligatorisk roaming till endast ett telenätföretags GSM-nät. Villkoret är nödvändigt för att en sund nätkonkurrens skall kunna upprätthållas. Om ett teleföretag som kräver roaming får fler än ett GSM-näts täckning för sina tjänster, skulle det vara i en bättre ställning än de som äger ett GSM-nät. När ett teleföretag som begär obligatorisk roaming anholder om att Teleförvaltningscentralen skall vidta åtgärder, skall det uppge till vilket telenätföretags nät obligatorisk roaming begärs. Utgångspunkten är att obligatorisk roaming avses vara ett tillfälligt arrangemang för att stöda ett nytt telenätföretag medan det börjar bygga ett nät. Därför kan ett telenätföretag sedan det en gång begärt roaming inte begära nytt beslut sedan tidsfristen gått ut.

Teleförvaltningscentralen skall enligt 9 c § 1 mom. meddela sitt beslut om obligatorisk roaming inom sex månader sedan begäran om roaming riktats till den. I beslutet bestäms samtidigt om villkoren för roaming.

Enligt 2 mom. i förslaget bestämmer Teleförvaltningscentralen villkoren för obligatorisk roaming endast i den mån som parterna inte har kunnat nå ett avtal om dem. Parterna har även senare rätt att avtala om villkoren för roaming med avvikelse från vill-

koren i Teleförvaltningscentralens beslut.

I 2 mom. tas in bestämmelser om vad Teleförvaltningscentralen bör beakta när den fastställer villkoren. Enligt 1 punkten skall obligatorisk roaming alltid vara tidsbestämd och vara åtta år, om inte något annat orsakas av 3 mom. Den föreslagna tiden bedöms med beaktande av de bestämmelser som föreslås bli givna med stöd av 9 b § 3 mom. vara tillräcklig för att bygga ett riksomfattande nät. Å andra sidan kan man anta att en kortare tidsfrist än åtta år skulle ställa det teleföretag som begär roaming i en avsevärt sämre situation än ett sådant teleföretag som har koncession både för GSM-nät och tredje generationens mobiltelenät. Genom en tillräckligt lång tidsfrist vill man trygga att alla teleföretag som har koncession för tredje generationens mobiltelenät kan stöda sig på ett GSM-nät medan det nya nätet börjar byggas och att ett teleföretag som stöder sig på roaming inte måste bygga ett eget nät snabbare än de övriga. Efter tidsfristen är frågan om obligatorisk roaming en konkurrensrättslig fråga. Enligt den inbördes avtalsfriheten mellan parterna kan roaming dock upphöra mitt under den tidsfrist som ställs i bestämmelsen. Det teleföretag som begärt roaming kan även avstå från sin rätt till obligatorisk roaming mitt under pågående åtta års frist.

Med stöd av 2 mom. 2 punkten kan den som tillhandahåller ett tredje generationens mobiltelenät och äger ett GSM-nät medverka till att roaming upphör genom att bygga ett nät så snabbt som möjligt. När telenätföretagets eget tredje generationens mobiltelenät täcker minst 80 % av ett visst geografiskt område, upphör teleföretagets skyldighet till obligatorisk roaming i enlighet med bestämmelsen efter en tidsfrist på två år. En tidsfrist som är kortare än två år vore orimlig för det teleföretag som begär roaming, eftersom företaget inom den tiden antingen bör bygga ett eget nät på området eller nå avtal om roaming på kommersiella grunder. Bestämmelsen främjar ett snabbt byggande av konkurrerande nät över hela landet. Det är ändamålsenligt att granska nätets täckning geografiskt och inte på befolkningsmässiga grunder, eftersom tredje generationens mobiltelenät i synnerhet till en början sannolikt byggs i de största tätorterna och på vägområden. De geografiska områden som avses i paragrafen är enligt 3 mom. ekonomiska regioner enligt 7 § lagen om regional ut-

veckling (1135/1993). Inrikesministeriets för närvarande gällande beslut om indelningen i ekonomiska regioner gavs den 18 april 1997 och enligt det är Finland indelat i 85 ekonomiska regioner. Enligt 5 mom. skall Teleförvaltningscentralen avgöra frågan om när ett nätets geografiska täckning är tillräcklig.

Med stöd av den föreslagna 9 c § 2 mom. 3 punkten är det teleföretag som begär obligatorisk roaming skyldigt att ersätta nödvändiga kostnader som åsamkas GSM-nätets ägare till den utökning av nätets förmedlingskapacitet som behövs för att roaming skall kunna ordnas. GSM-nätets ägare är inte skyldig till merinvesteringar på grund av obligatorisk roaming men det kan vara ändamålsenligt att utöka förmedlingskapaciteten när antalet nätanvändare ökar för att servicenivån skall kunna upprätthållas. Eftersom det i praktiken kan vara svårt att visa på orsaken till utökningen av förmedlingskapaciteten, förutsätter ersättningsskyldigheten att den telekommunikation som roamingen tillför GSM-nätet permanent utgör minst 10 % av telekommunikationens totala mängd i roamingföretagets GSM-nät. Ett tillfälligt behov av utökad förmedlingskapacitet, t.ex. på grund av ett sommarevenemang, berättigar inte till ersättning enligt denna punkt. Under sådana här tillfälliga rushtoppar kan det teleföretag som tillhandahåller roaming dock ställa sina egna användare i främsta rummet, om nätets förmedlingskapacitet inte räcker till alla användare. Behovet av en utökad förmedlingskapacitet granskas för varje ekonomisk region särskilt. Om kapaciteten i ett GSM-nät samtidigt ökas mer än trafiken förutsätter på grund av roaming, är ett teleföretag som begär roaming skyldigt att ersätta endast en andel enligt sin egen roamingtrafik av tillbyggnaden.

Med stöd av den föreslagna 2 mom. 4 punkten fastställer Teleförvaltningscentralen i sitt beslut vilka tjänster som berörs av obligatorisk roaming. Roaming omfattar alla telenättjänster som allmänt tillhandahålls i mobiltelenät och som tillhandahålls av båda de teleföretag som är parter, om det inte av tekniska orsaker är omöjligt att genomföra roaming. Ett telenätföretag åläggs således inte att erbjuda sina egna innovativa tjänster till kunderna i det teleföretag som begär roaming för att teleföretagen skall spöras att konkurrera med sitt eget dynamiska serviceurval.

Bestämmelserna om när obligatorisk roa-

ming upphör tillämpas inte i glesbygdstrakter där det inte vore lönsamt att bygga konkurrerande mobiltelenät. Med stöd av 3 mom. i förslaget skulle sådana vara ekonomiska regioner med en invånartäthet på högst fem invånare per kvadratkilometer. I dessa områden är obligatorisk roaming inte tidsbestämd i enlighet med 2 mom. 1 punkten och obligatorisk roaming upphör inte efter en tidpunkt enligt 2 mom. 2 punkten. Det skall inte inom något enda område vara möjligt att genom bestämmelsen ålägga ett företag att upprätthålla ett GSM-nät enbart för roaming under längre tid än vad som behövs för det aktuella telenätföretagets eget bruk. Trafikministeriet avser att klarlägga med vilka mån nätbesök skulle kunna förverkligas även i dessa fall.

Teleförvaltningscentralen kan enligt 2 mom. ställa även andra villkor för obligatorisk roaming. Genom förordning av ministeriet ges vid behov med stöd av 4 mom. närmare bestämmelser om vad Teleförvaltningscentralen skall beakta när den fattar beslut om dessa villkor. Syftet med bestämmelserna är att främja en spridning av tredje generationens mobiltelefoner i landet. Ändring i Teleförvaltningscentralens beslut om obligatorisk roaming kan sökas med stöd av 48 §.

Enligt det föreslagna 5 mom. meddelar Teleförvaltningscentralen närmare bestämmelser om tekniska frågor i anslutning till genomförandet av roaming. De är bl.a. sådana radiotekniska egenskaper som behövs vid bedömningen av ett mobiltelenäts täckning enligt 9 c § 1 mom. 2 punkten och 9 b § 1 mom. 3 punkten, t.ex. tillräcklig fältstyrka. Nätets täckningsområde granskas utgående från hörbarheten utomhus med maximieffekten hos en ficktelefon enligt Internationella teleunionens standard IMT 2000 för tredje generationens mobiltelefoner. Dessutom kan Teleförvaltningscentralen vid behov meddela bestämmelser om andra tekniska frågor i anslutning till roaming, t.ex. om överföring av tjänster med användaren när han med hjälp av roaming rör sig från ett telenät till ett annat.

15 §. *Användarens rättigheter.* Definitionen på en användare enligt 4 § 10 punkten är vidsträckt: med den avses utom slutanvändaren även ett teleföretag som använder tjänster som företaget skaffar för utövande av televerksamhet. Den rätt att få hyra förmedlingskapaciteten i ett nät som avses i

bestämmelsen innehas sålunda av alla telenätföretagets konkurrenter och t.ex. Internetleverantörer, vare sig de är teleföretag eller inte. Rätt enligt lagen att hyra en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet innehas även t.ex. av ett företag som självt vill ordna parallellanvändning för abonnentförbindelsen.

I den nya 2 a-punkten i 1 mom. avses med abonnentförbindelse i ett fast telefonnät en användares vanliga telefonabonnentförbindelse, i allmänhet en abonnentledning. Rätten att hyra en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet existerar endast när ett teleföretag har ett gällande anslutningsavtal om den aktuella abonnentledningen med samma slutanvändare. Därför kan telenätföretaget i situationer där slutanvändaren tillhandahålls tjänster med hyrd förmedlingskapacitet lägga till ett villkor i hyresavtalet enligt vilket även telenätföretagets och uthyresavtal om hyra av förmedlingskapacitet upphör när avtalsförhållandet mellan uthyraren och slutanvändaren upphör. Sådan hyra av förmedlingskapacitet som avses i bestämmelsen begränsar inte den rätt som det teleföretag som äger abonnentförbindelsen har att via förbindelsen erbjuda sina egna telefon- och andra tjänster, eftersom teleföretaget har rätt att reservera ledig förmedlingskapacitet för eget behov eller för framtida bruk. Med teknisk utrustning avses bl.a. xDSL-utrustning som möjliggör att en abonnentförbindelse samtidigt används t.ex. för både taltjänster och snabba dataöverföringstjänster, t.ex. Internetförbindelser. I takt med att tekniken utvecklas omfattas även annan utrustning som utökar en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet av bestämmelsens tillämpningsområde. Utrustning som behövs för hyra av förmedlingskapacitet, t.ex. delningsfilter, kan anskaffas antingen av abonnentförbindelsens ägare eller den som hyr förmedlingskapaciteten.

Enligt den nya 2 b-punkten i 1 mom. är avsikten att sambruk av utrustningsutrymmen skall möjliggöras. Genom bestämmelsen åläggs inte teleföretagen någon allmän skyldighet att hyra ut utrymmen för vilken affärsverksamhet som helst, eftersom skyldigheten är bunden vid situationer då det är oändamålsenligt att placera utrustningen någon annanstans. Skyldigheten att hyra ut utrustningsutrymmen gäller främst utrymmen som behövs för att sådan parallellanvändning som avses i 2 a-punkten skall kun-

na förverkligas. Utrustningsutrymmen skall även hyras ut för placering av all mindre utrustning som behövs för tillhandahållandet av tjänster med hjälp av ett telenät, t.ex. för placering av modempoolsutrustning, som behövs för tillhandahållandet av Internet-service. Som mindre utrustning betraktas t.ex. inte en telefoncentral eller en koncentrator. Utrustningsutrymmet skall vara för hyrestagarens eget bruk, dvs. utrymmet kan inte hyras i syfte att hyras ut i andra hand och inte under en längre tid än vad som är nödvändigt för placering av sådan utrustning som avses i bestämmelsen. Med nödvändiga utrustningsutrymmen avses i bestämmelsen utrymmen som byggs för korskopplingsstativ och andra sådana utrymmen liksom även ställningar och annan utrustning eller delar av utrustning som behövs för placering av kablar. Uthyrningsskyldigheten gäller inte utrustningsutrymmen som telenätföretaget behöver för eget bruk. Telenätföretaget är inte heller skyldigt att hyra ut sådana utrustningsutrymmen som behövs för ett rimligt framtida behov som telenätföretaget anger. Telenätföretaget skall uppge och specificera sitt behov.

Med stöd av den föreslagna 2 a- och 2 b-punkten kan trafikministeriet i enskilda fall bestämma att det inte existerar någon uthyrningsskyldighet. Grunden för bestämmelsen är att uthyrningen tekniskt sett vore oändamålsenlig, kunde leda till att datasekretessen äventyras eller i övrigt är orimlig för telenätföretaget. I synnerhet när en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet utökas kan andra teletjänster som är i användning utsättas för störningar och alla abonnentledningar kan inte av den orsaken förses med sådan utrustning. Teleföretaget är inte skyldigt att hyra ut en abonnentförbindelse för parallellanvändning, om det orsakar störningar för de övriga användarna eller teletjänsterna. Förutsättningen är dock alltid att behovet av telekommunikation hos en användare som kräver att få hyra i övrigt kan tillgodoses på ett tekniskt och ekonomiskt ändamålsenligt sätt. Trafikministeriet avser klarlägga möjligheter att avvärja störningar för att kunna realisera möjligast omfattande tjänsteutbud.

Med stöd av det nya 2 mom. i 15 § skall ett telenätföretag tillåta att en teleentreprenör som Teleförvaltningscentralen auktoriserat i enlighet med 12 § kommer in i telenätföretagets utrustningsutrymmen för att utföra nödvändiga installations-, service- och un-

derhållsarbeten. Teleförvaltningscentralen har möjlighet att tillämpa förordningen för utlåtande om tillförlitlighet enligt 9 § förordningen om polisens personregister (1116/1995) när den auktoriserar en teleentreprenör och dessutom har teleentreprenörer tystnadsplikt enligt lagens 50 §. Teleföretag har med stöd av 6 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999) skyldighet att sörja för dataskyddet inom den televerksamhet den bedriver. I bestämmelser som Teleförvaltningscentralen meddelar med stöd av denna lag regleras även det fysiska skyddandet av teleföretagens utrymmen och telenät bl.a. med hjälp av passagekontroll. Teleentreprenörer svarar enligt de allmänna skadeersättnings- och straffrättsliga bestämmelserna för skada som de eventuellt åsamkar teleföretaget eller dess kunder. Med stöd av det nya 3 mom. meddelar ministeriet vid behov närmare bestämmelser om vad som skall beaktas när ett telenätföretags rimliga framtida behov bedöms. I bestämmelserna kan bl.a. ges en tidsgräns. För ett sådant behov som uppstår inom denna tidsgräns kan telenätföretaget kräva att dess eget framtida behov skall beaktas.

Med stöd av det nya 4 mom. meddelar Teleförvaltningscentralen vid behov närmare bestämmelser om tekniska arrangemang i anslutning till uthyrningsskyldigheten, t.ex. att ordna sådan el och luftkonditionering som är nödvändig för utrustningen. Den som hyr ut utrustningsutrymmen är skyldig att betala kostnaderna för dessa arrangemang, om de inte har beaktats i hyran för utrustningsutrymmet. Dessa kostnader kan beaktas när hyrans skälighet bedöms.

Eftersom nya 2, 3 och 4 mom. fogas till paragrafen, blir nuvarande 2 mom. ett nytt 5 mom.

16 §. *Användarens skyldigheter.* I 1 mom. 3 punkten åläggs användaren en skyldighet att iakttä ett avtal som han slutit med teleföretaget om leverans av telenät eller teletjänst. I bestämmelsen görs en lagteknisk ändring på grund av att 2 mom. blir 5 mom. i samband med de ändringar som föreslås i 15 §.

18 §. *Teleföretagens inbördes avgifter.* I 3 mom. ingår bestämmelser om vissa situationer då fri prissättning i de inbördes relationerna mellan teleföretag kan leda till en situation som äventyrar lagens mål. Därför har vissa avgifter i syfte att trygga en rättvis

konkurrens begränsats så, att de skall vara rättvisa och stå i skälighetsproportion till prestationskostnaderna. Till denna paragraf föreslås bli fogat nya 3 och 4 punkter. Med stöd av den nya 3 punkten bör även den avgift som uppbärs för hyra av en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet och hyra för utrustningsutrymmen i enlighet med 15 § 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten bestämmas så, att den är rättvis och står i skälighetsproportion till prestationskostnaderna. Eftersom förmedlingskapacitet får hyras ut endast för parallellanvändning, bör avgiften vara avsevärt mindre än de kostnader som ett telenätföretag åsamkas av att upprätthålla abonnentförbindelsen. Telenätföretaget bör å andra sidan kontinuerligt kunna få en skälighetsersättning för kostnader som orsakas av underhållet av abonnentledningen. Därför innebär rätten till en kostnadsbaserad prissättning att telenätföretaget har rätt att i avtalet om uthyrning av förmedlingskapacitet ta in ett villkor, enligt vilket företaget medan avtalsförhållandet är i kraft har rätt att ändra avgiftens storlek, om slutanvändaren säger upp anslutningsavtalet för den aktuella abonnentförbindelsen. Då upphör även parallellanvändningen av abonnentförbindelsen. Med stöd av den föreslagna 3 mom. 4 punkten skall även avgiften för obligatorisk roaming vara rättvis och stå i skälighetsproportion till prestationskostnaderna.

Prissättningsskyldigheten enligt 3 och 4 punkten i det föreslagna 3 mom. gäller alla teleföretag oberoende av marknadsinflytande.

I 3 mom. 3 och 4 punkten görs lagtekniska ändringar som är nödvändiga på grund av den nya 3 och 4 punkten.

Trafikministeriet har med stöd av 18 § 4 mom. befogenhet att vid behov meddela bestämmelser om allmänna grunder för teleavgifter, beräkning av kostnader, avgifters offentlighet och specifikation. Om roamingprisernas utveckling förutsätter, bestämmer ministeriet om prissättningsgrunderna för roaming. I bestämmelsen är utgångspunkten att priset på obligatorisk roaming i regel bör byggas på samma tariff utgående från vilken telenätföretagen fakturerar teletjänstföretag, om tariffen kan anses överensstämma med 3 mom.

Enligt det 18 § 5 mom. som föreslås skall hyran för en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet i regel utgöra högst hälften av hyran för en hel abonnentförbindelse

som hyrts i enlighet med 18 § 3 mom. 2 punkten. Det är inte motiverat att uppbära ett högre pris, eftersom telenätföretaget fortfarande använder abonnentförbindelsen till telefons tjänster och även får de avgifter som uppbärs hos användaren för dessa. Telenätföretaget kan dock uppbära även ett högre pris för uthyrning av förmedlingskapacitet om det kan visa för Teleförvaltningscentralen att ett pris enligt 5 mom. är lägre än de kostnader som prestationen åsamkat företaget.

2. Närmare bestämmelser

Trafikministeriet meddelar i enlighet med 9 b § 4 mom. i förslaget vid behov närmare bestämmelser om vad Teleförvaltningscentralen skall beakta när den fattar beslut om villkoren för roaming. Bestämmelserna skall främja en spridning av sinsemellan konkurrerar tredje generationens mobiltelenät i hela landet.

Med stöd av det nya 2 mom. som föreslås i 15 § meddelar trafikministeriet bestämmelser om vad som skall beaktas när det rimliga framtida behovet för ett telenätföretag som hyr ut utrustningsutrymmen och en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet bedöms. Syftet är att slå fast inom vilken tid ett behov kan anses vara rimligt.

Teleförvaltningscentralen fastställer dessutom villkoren för obligatorisk roaming i enlighet med den 9 c § som föreslås samt meddelar bestämmelser om det tekniska ordnandet av roaming och uthyrning av utrustningsutrymmen.

3. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft inom ungefär tre månader efter det att den har antagits.

4. Lagstiftningsordning

I propositionen har beaktats omständigheter som anges i grundlagsutskottets utlåtande

(GruUU 47/1996 rd) om regeringens proposition till Riksdagen med förslag till telemarknadslagen och lag om ändring av lagen om teleförvaltningen (RP 163/1996 rd).

I 9 a–9 c § som föreslås bli fogade till telemarknadslagen bestäms om obligatorisk roaming i ett GSM-nät som hör till ett telenätföretag som har ett betydande marknadsinflytande. Med stöd av den föreslagna 15 § 2 a-punkten utvidgas skyldigheten att upplåta ett telenät så att den även gäller parallellanvändning av en abonnentförbindelse. En telenätägare kommer med stöd av 15 § 2 b-punkten även att vara skyldig att hyra ut sina utrustningsutrymmen, men denna skyldighet är begränsad till endast mindre utrustning. En ägare eller innehavare till ett telenät blir inte skyldig att utrusta sitt nät eller göra investeringar i det för att det skall bli sådant att tjänster enligt de föreslagna paragraferna kan tillhandahållas där. Förslaget hindrar inte ägaren till ett telenät att utnyttja sitt telenät antingen för eget behov eller genom att mot ersättning upplåta det åt en annan.

Enligt den ändring som föreslås i 18 § har ägaren eller innehavaren till ett telenät rätt att uppbära en rimlig, rättvis och kostnadsbaserad avgift för upplåtelsen. Bestämmelsen garanterar även en skälig avkastning på det placerade kapitalet för ägaren eller innehavaren till telenätet.

Med beaktande av grundlagsutskottets remissförfarande har den författningsbefogenhet som enligt lagförslaget skall ombetros förvaltningsmyndigheter bundits till materiella förutsättningar som begränsar befogenheten. Lägre nivåer än ministeriet ges endast författningsbefogenhet som innebär teknisk verkställighet, i de fall då det är fråga om ingrepp i en enskilds rättsliga ställning. På ovan nämnda grunder kan lagen stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av telemarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i telemarknadslagen av den 30 april 1997 (396/1997) 8 § 2 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 3 punkten och 18 § 3 mom., av dessa lagrum 8 § 2 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 566/1999, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 566/1999, en ny 17 a-punkt, till lagen nya 9 a - 9 c §, till 15 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i sistnämnda lag 566/1999, nya 2 a- och 2 b-punkter samt till paragrafen nya 2-4 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 5 mom. samt till 18 § ett nytt 5 mom. som följer:

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

17 a) *roaming* att ett telenätföretag tillhandahåller ett annat telenätföretag telenät-tjänster i mobiltelenätet på ett område där båda företagen har koncession,

2 kap.

Utövande av televerksamhet

8 §

Teleföretagets skyldigheter

Utöver vad som stadgas i 1 mom. skall teleföretaget

6) sörja för faktureringen av teletjänster på behörigt sätt samt till ett annat teleföretag lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för faktureringen av användarna för att

faktureringen skall kunna ordnas så som bestäms med stöd av 11 § och 15 § 5 mom. genom förordning av ministeriet,

9 a §

Skyldighet att förhandla om roaming

Ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande och tillhandahåller telenät-tjänster i ett mobiltelenät enligt en GSM-standard har skyldighet att förhandla om roaming med ett teleföretag som tillhandahåller telenät-tjänster i ett tredje generations mobiltelenät och som begär roaming.

9 b §

Förutsättningar för obligatorisk roaming

Teleförvaltningscentralen skall på anhållan av ett telenätföretag som begär roaming bestämma att roaming är obligatorisk, om

1) förhandlingar enligt 9 a § inte har lett till avtal inom sex månader efter det att begäran om förhandlingar framfördes,

2) det telenätföretag som begär roaming

inte har ett eget digitalt mobiltelefonnät på det aktuella området eller en avtalsbaserad rätt till roaming från ett tredje generationens mobiltelefonnät i en tredje parts GSM-nät, och om

3) minst 20 procent av befolkningen inom koncessionsområdet för det telefonföretag som begär roaming är permanent bosatt inom täckningsområdet för företagets eget tredje generationens mobiltelefonnät.

Obligatorisk roaming kan begäras endast en gång och till endast ett telefonföretags GSM-nät.

9 c §

Beslut om obligatorisk roaming och beslutsvillkoren

Teleförvaltningscentralen skall avgöra ett ärende som gäller obligatorisk roaming inom sex månader från den begäran som avses i 9 b §. Obligatorisk roaming skall genomföras under de villkor som bestäms i Teleförvaltningscentralens beslut och i den omfattning som Teleförvaltningscentralen bestämmer.

Om inte parterna sinsemellan har kommit överens om något annat, skall följande villkor ingå i Teleförvaltningscentralens beslut:

1) tidsfristen för obligatorisk roaming fastslås till åtta år,

2) obligatorisk roaming upphör på varje geografiskt område senast två år efter det att det telefonföretag som har skyldighet att ordna roaming har ett eget tredje generationens mobilnät som täcker minst 80 procent av det aktuella området,

3) ett telefonföretag som begär obligatorisk roaming ersätter de kostnader som uppstår när nätets förmedlingskapacitet måste utökas på grund av företagets roaming, om telekommunikationen på det aktuella geografiska området till följd av obligatorisk roaming bestående utgör över 10 procent av telekommunikationens omfattning i GSM-nätet som ägs av det telefonföretag som är skyldigt att ordna roaming samt

4) obligatorisk roaming gäller alla tele-
nättjänster som tillhandahålls av både det telefonföretag som begär roaming och det telefonföretag som är skyldigt att ordna roaming, om det inte av tekniska skäl är omöjligt.

Med geografiska områden avses i 2 mom. ekonomiska regioner enligt 7 § lagen om regional utveckling (1135/1993). Vad som bestäms i 2 mom. 1 och 2 punkten gäl-

ler inte ekonomiska regioner med en invånartäthet på högst fem invånare per kvadratkilometer.

Genom förordning av ministeriet ges vid behov närmare bestämmelser om vad Teleförvaltningscentralen skall beakta när den fattar beslut om villkor för obligatorisk roaming. Bestämmelserna skall främja en spridning av sinsemellan konkurrerande tredje generationens mobiltelefonnät i hela landet.

Teleförvaltningscentralen meddelar vid behov närmare föreskrifter om de radiotekniska egenskaper som förutsatts av ett mobiltelefonnät vid bedömningen av sådan täckning som avses i 2 mom. 2 punkten och 9 b § 1 mom. 3 punkten samt övriga behövliga bestämmelser om det tekniska anordnandet av roaming.

15 §

Användarens rättigheter

Var och en har rätt att

2 a) av telefonföretagen hyra ledig förmedlingskapacitet i en abonnentförbindelse i ett fast telefonnät, om förbindelsen hör till en användare som ingått anslutningsavtal, i syfte att förse abonnentförbindelsen med teknisk utrustning så att flera tjänster samtidigt kan tillhandahållas via abonnentförbindelsen, om inte förmedlingskapaciteten behövs för telefonföretagets eget bruk eller rimliga framtida behov och ministeriet inte bestämmer något annat på de grunder som avses i 1 punkten,

2 b) hyra sådana utrustningsutrymmen i ett fast telefonnät vilka behövs för att användaren skall kunna placera mindre utrustning som är nödvändig för tillhandahållandet av tjänster med hjälp av ett telefonnät och vilka inte behövs för telefonföretagets eget bruk eller rimliga framtida behov, om inte ministeriet bestämmer något annat på de grunder som avses i 1 punkten.

Ett telefonföretag är skyldigt att tillåta att en teleentreprenör som är auktoriserad i enlighet med 12 § får tillträde till telefonföretagets utrustningsutrymmen för att utföra sådana installerings-, service- och underhållsarbeten som förutsatts för att rättigheter enligt 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten skall tillgodoses.

Genom förordning av ministeriet ges vid

behov närmare bestämmelser om vad som skall beaktas vid bedömningen av ett teleföretags rimliga framtida behov, som avses i 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten.

Teleförvaltningscentralen meddelar vid behov närmare föreskrifter om genomförandet av de tekniska arrangemang som förutsätts i utrustningsutrymmen vid sådan uthyrning som avses i 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten.

16 §

Användarens skyldigheter

Användaren skall

3) iaktta avtal som han slutit med teleföretaget om leverans av telenät eller teletjänst och som stämmer överens med de med stöd av 15 § 5 mom. meddelade allmänna grunderna för leveransvillkor.

18 §

Teleföretagens inbördes avgifter

De i 1 och 2 mom. avsedda avgifterna mellan teleföretagen skall vara rättvisa och rimliga med hänsyn till kostnaderna för framställande av prestationen, om

1) avgiften för abonnentförbindelse som med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten hyrs ut

åt annat teleföretag uppbärs av ett teleföretag med betydande marknadsinflytande och som också verkar som teletjänstföretag i sitt telenät,

2) fri prissättning som tillämpas av ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande kunde leda till att lagens syften enligt 1 § inte nås,

3) avgift uppbärs för sådan prestation som avses i 15 § 1 mom. 2 a- eller 2 b-punkten,

4) avgift uppbärs för obligatorisk roaming enligt 9 b §,

5) teleföretaget uppbär en avgift för en prestation som avses i 8 § 2 mom. 4 punkten, eller

6) Europeiska gemenskapernas lagstiftning förutsätter att vissa teleavgifter regleras på detta sätt.

Den avgift som avses i 3 mom. 3 punkten och uppbärs för hyra av en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet får uppgå till högst hälften av den hyra som ett telenätföretag uppbär för motsvarande abonnentförbindelse som företaget hyr ut med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten, om inte teleföretaget visar för Teleförvaltningscentralen att kostnaderna för framställande av prestationen är högre.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 9 juni 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Trafikminister Olli-Pekka Heinonen

Lag

om ändring av telemarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i telemarknadslagen av den 30 april 1997 (396/1997) 8 § 2 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 3 punkten och 18 § 3 mom., av dessa lagrum 8 § 2 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 566/1999, samt

fogas till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 566/1999, en ny 17 a-punkt, till lagen nya 9 a - 9 c §, till 15 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i sistnämnda lag 566/1999, nya 2 a- och 2 b-punkter samt till paragrafen nya 2-4 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 5 mom. samt till 18 § ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

17 a) *roaming* att ett telenätföretag tillhandahåller ett annat telenätföretag telenät-tjänster i mobiltelenätet på ett område där båda företagen har koncession,

2 kap.

Utövande av televerksamhet

8 §

Teleföretagets skyldigheter

Utöver vad som stadgas i 1 mom. skall teleföretaget

6) sörja för faktureringen av teletjänster på behörigt sätt samt lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för faktureringen av användarna till ett annat teleföretag för ordnande av faktureringen så som ministeriet föreskriver med stöd av 11 § och 15 § 2 mom.,

6) sörja för faktureringen av teletjänster på behörigt sätt samt till ett annat teleföretag lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för faktureringen av användarna för att faktureringen skall kunna ordnas så som bestäms med stöd av 11 § och 15 § 5 mom. genom förordning av ministeriet,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a §

Skyldighet att förhandla om roaming

Ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande och tillhandahåller telenättjänster i ett mobiltelenät enligt en GSM-standard har skyldighet att förhandla om roaming med ett teleföretag som tillhandahåller telenättjänster i ett tredje generationens mobiltelenät och som begär roaming.

9 b §

Förutsättningar för obligatorisk roaming

Teleförvaltningscentralen skall på anhållan av ett telenätföretag som begär roaming bestämma att roaming är obligatorisk, om

1) förhandlingar enligt 9 a § inte har lett till avtal inom sex månader efter det att begäran om förhandlingar framfördes,

2) det telenätföretag som begär roaming inte har ett eget digitalt mobiltelenät på det aktuella området eller en avtalsbaserad rätt till roaming från ett tredje generationens mobiltelenät i en tredje parts GSM-nät, och om

3) minst 20 procent av befolkningen inom koncessionsområdet för det telenätföretag som begär roaming är permanent bosatt inom täckningsområdet för företagets eget tredje generationens mobiltelenät.

Obligatorisk roaming kan begäras endast en gång och till endast ett telenätföretags GSM-nät.

9 c §

*Beslut om obligatorisk roaming och
beslutsvillkoren*

Teleförvaltningscentralen skall avgöra ett ärende som gäller obligatorisk roaming inom sex månader från den begäran som avses i 9 b §. Obligatorisk roaming skall genomföras under de villkor som bestäms i Teleförvaltningscentralens beslut och i den omfattning som Teleförvaltningscentralen bestämmer.

Om inte parterna sinsemellan har kommit överens om något annat, skall följande villkor ingå i Teleförvaltningscentralens beslut:

1) tidsfristen för obligatorisk roaming

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fastslås till åtta år,

2) obligatorisk roaming upphör på varje geografiskt område senast två år efter det att det telenätföretag som har skyldighet att ordna roaming har ett eget tredje generationens mobilnät som täcker minst 80 procent av det aktuella området,

3) ett telenätföretag som begär obligatorisk roaming ersätter de kostnader som uppstår när nätets förmedlingskapacitet måste utökas på grund av företagets roaming, om telekommunikationen på det aktuella geografiska området till följd av obligatorisk roaming bestående utgör över 10 procent av telekommunikationens omfattning i GSM-nätet som ägs av det telenätföretag som är skyldigt att ordna roaming samt

4) obligatorisk roaming gäller alla telenättjänster som tillhandahålls av både det telenätföretag som begär roaming och det telenätföretag som är skyldigt att ordna roaming, om det inte av tekniska skäl är omöjligt.

Med geografiska områden avses i 2 mom. ekonomiska regioner enligt 7 § lagen om regional utveckling (1135/1993). Vad som bestäms i 2 mom. 1 och 2 punkten gäller inte ekonomiska regioner med en invånartäthet på högst fem invånare per kvadratkilometer.

Genom förordning av ministeriet ges vid behov närmare bestämmelser om vad Teleförvaltningscentralen skall beakta när den fattar beslut om villkor för obligatorisk roaming. Bestämmelserna skall främja en spridning av sinsemellan konkurrerande tredje generationens mobiltelenät i hela landet.

Teleförvaltningscentralen meddelar vid behov närmare föreskrifter om de radiotekniska egenskaper som förutsätts av ett mobiltelenät vid bedömningen av sådan täckning som avses i 2 mom. 2 punkten och 9 b § 1 mom. 3 punkten samt övriga behövliga bestämmelser om det tekniska anordnandet av roaming.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

15 §

Användarens rättigheter

Var och en har rätt att

2 a) av telenätföretagen hyra ledig förmedlingskapacitet i en abonnentförbindelse i ett fast telenät, om förbindelsen hör till en användare som ingått anslutningsavtal, i syfte att förse abonnentförbindelsen med teknisk utrustning så att flera tjänster samtidigt kan tillhandahållas via abonnentförbindelsen, om inte förmedlingskapaciteten behövs för telenätföretagets eget bruk eller rimliga framtida behov och ministeriet inte bestämmer något annat på de grunder som avses i 1 punkten,

2 b) hyra sådana utrustningsutrymmen i ett fast telenät vilka behövs för att användaren skall kunna placera mindre utrustning som är nödvändig för tillhandahållandet av tjänster med hjälp av ett telenät och vilka inte behövs för telenätföretagets eget bruk eller rimliga framtida behov, om inte ministeriet bestämmer något annat på de grunder som avses i 1 punkten.

Ett telenätföretag är skyldigt att tillåta att en teleentreprenör som är auktoriserad i enlighet med 12 § får tillträde till telenätföretagets utrustningsutrymmen för att utföra sådana installerings-, service- och underhållsarbeten som förutsätts för att rättigheter na enligt 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten skall tillgodoses.

Genom förordning av ministeriet ges vid behov närmare bestämmelser om vad som skall beaktas vid bedömningen av ett teleföretags rimliga framtida behov, som avses i 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten.

Teleförvaltningscentralen meddelar vid behov närmare föreskrifter om genomförandet av de tekniska arrangemang som förutsätts i utrustningsutrymmen vid sådan uthyrning som avses i 1 mom. 2 a- och 2 b-punkten.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 §

*Användarens skyldigheter**Användaren skall*

3) iakttä avtal som han slutit med teleföretaget om leverans av telenät eller teletjänst och som stämmer överens med de med stöd av 15 § 2 mom. meddelade allmänna grunderna för leveransvillkor.

3) iakttä avtal som han slutit med teleföretaget om leverans av telenät eller teletjänst och som stämmer överens med de med stöd av 15 § 5 mom. meddelade allmänna grunderna för leveransvillkor.

18 §

Teleföretagens inbördes avgifter

De i 1 och 2 mom. avsedda avgifterna mellan teleföretagen skall vara rättvisa och rimliga med hänsyn till kostnaderna för framställande av prestationen, om

1) avgiften för abonnentförbindelse som med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten hyrts ut åt annat teleföretag uppbärs av ett teleföretag med betydande marknadsinflytande, som också verkar som teletjänstföretag i sitt telenät,

2) fri prissättning som tillämpas av ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande kunde leda till att lagens syften enligt 1 § inte nås,

3) teleföretaget uppbär en avgift för en prestation som avses i 8 § 2 mom. 4 punkten, eller

4) Europeiska gemenskapernas lagstiftning förutsätter att vissa teleavgifter regleras på detta sätt.

De i 1 och 2 mom. avsedda avgifterna mellan teleföretagen skall vara rättvisa och rimliga med hänsyn till kostnaderna för framställande av prestationen, om

1) avgiften för abonnentförbindelse som med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten hyrs ut åt annat teleföretag uppbärs av ett teleföretag med betydande marknadsinflytande och som också verkar som teletjänstföretag i sitt telenät,

2) fri prissättning som tillämpas av ett teleföretag som har ett betydande marknadsinflytande kunde leda till att lagens syften enligt 1 § inte nås,

3) avgift uppbärs för sådan prestation som avses i 15 § 1 mom. 2 a- eller 2 b-punkten,

4) avgift uppbärs för obligatorisk roaming enligt 9 b §,

5) teleföretaget uppbär en avgift för en prestation som avses i 8 § 2 mom. 4 punkten, eller

6) Europeiska gemenskapernas lagstiftning förutsätter att vissa teleavgifter regleras på detta sätt.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Den avgift som avses i 3 mom. 3 punkten och uppbärs för hyra av en abonnentförbindelses förmedlingskapacitet får uppgå till högst hälften av den hyra som ett telenätföretag uppbär för motsvarande abonnentförbindelse som företaget hyr ut med stöd av 15 § 1 mom. 2 punkten, om inte teleföretaget visar för Teleförvaltningscentralen att kostnaderna för framställande av prestationen är högre.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
